

Előfizetési ár:

Égész évre 8 frt = 16 kor.
Félévre 4 frt = 8 kor.
Negyedévre 2 frt = 4 kor.

Községeknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:

Égész évre 6 frt = 12 kor.
Fél évre 3 frt = 6 kor.

Egyes szám kapható:

a kiadóhivatalban, a főtűzsdéber, Köszl János, Hochrein J. és fia i. üzletében.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU LAP.

Hirdetések

elfogad a kiad. hivatal (lyceum könyvnyomda), hol mindenkor a legjutányosabb árak szabotnak. Minden beiktatott hirdetés után 30 kr = 60 fillér belyegdíj fizetendő.

Nyilttér 1 sor 1 ft 2 korona

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceumi könyvnyomda) küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A villamvilágítás ügye.

Nem emlékezünk közéletünknek egyetlen oly, akár közgazdasági, akár kulturális kérdésére, mely oly gyorsan, siettetve, majdnem lázas ügykezettel vitetett volna a megoldás elé, mint a villamvilágítás ügye. Hiába volt a figyelmeztetés, hogy a kiirt pályázati idő rövid és az előirt feltételek nincsenek eléggé felderítve, vagy szakértői biztossággal megállapítva, hiába volt a pályázatok eredménye feletti kételkedés kifejezése, hiába az előnyök és hátrányok tárgyilagos és elfogulatlan ismeretése, hiába az a jogosult törekvés, hogy a villamvilágítás kétségesnek mutató eredménye helyett a légszesztársulatnál kell pozitív előnyöket szereznünk és a tartós szerződésnek könnyíteniük: minden felszólalás, aggály, kétség vagy jogos ellenvetés elveszett a nagy hangban, vagy feltétlen elítélő és a szenvedélyességig fokozott visszautasító bírálatban részesült.

Mi soha se idegenkedtünk a villamvilágítás létesítésének eszméjétől, de mert kelően ismerjük nemcsak a városnak mint testületnek, de a város lakosainak ipari és kereskedelmi, úgy forgalmi tekintetéből is vagyoni viszonyait, nem is nagyon rajongtunk az eszmén, tudván előre, hogy a létesítés

nagy áldozatokat igényel s a világítási szabad verseny a concessio biztosításával nyújtott nagy előnyöket paralizálni nemcsak nem lesz képes, de egészben kétséges az is, hogy az új vállalat életképes lesz-e? A mindön tehát a pályázatnál a légszesztársulat ajánlatát melesik télszárnyalva nem láttuk, de sőt a villamvilágítási, feltételekhez kötött, árakat olesóknak épen nem ismerhettük fel, nem késtünk őszintén kifejezni abbeli véleményünket, hogy legcélszerűbb lenne még több kedvezmény elérése mellett és kellő ellenőrzés kikötésével a tíz évi engedélyt a légszesztársulatnak adni, fenmaradván így a biztos lehetőség, hogy utcáink és terünk világítása is a szükséghez képest átváltoztatható lesz és tíz év múlva ismét újabb engedmények érhetnek el.

A szabad verseny által kilátásba helyezett kétséges reményeknél többre becsültük a városnak, sőt a magánfogyasztóknak is a légszesztársulat által ajánlott villamos ár a két másik ajánlat áránál nagyobb nem volt és így ki gázt nem akar, vagy azt drágálja, használhatta volna szabadon a villamot, teljesen közömbös lévén az, kitől nyeri ezt, — tíz év után pedig

az egyforma világítási módban beállított volna a szabad verseny teljes valóságban.

Nézetünket, mely teljesen jóakaratu s az ajánlatok mérlegelésével jogosult is volt, a felizgatott közhangulat elítélte, nagy várakozással, rózsás ígéretek kecsigetésével, nagyvárosi reformvágyakozással biztosra vétetett a siker.

És ime: a siker késik. Dacára, hogy a légszesztársulat nem lépett a biztosra vett minudóval licitálás terére, dacára, hogy akadályokat épen nem górdított az aláírások biztosítása elé, sőt mintegy megjedve saját ajánlatának nagy felelősségétől, még annak függőben tartása iránt is tiltakozott s ezzel a Ganz- és Társai vállalatnak adott concessióval és következményeivel leszámolni látott, — a vállalat a szükséges minimális fogyasztást sem volt képes mai napig sem biztosítani, de pénzügyi és közgazdasági szempontból oly jelenségek sem mutatkoztak, melyek a vállalat életképességét garantiroznák. A helyzet olyan, hogy a villamvilágítás versenyző szükségessége sincs eléggé igazolva, mert a verseny minden jogossága, a gázárak drágasága ellen felhozott sérelmek és panaszok megengedhetősége és alapos volta dacára a villamvilágítás létesítését még Ganz és Társai nagyhírű, versenyképes

A PÉCS TÁRSÁJA.

Női szépség.

(Laurianne hercegnő tanácsai.)

Párisban megjelent egy könyv, melynek szerzője, egy a legjobb társasághoz tartozó nő, szellemes módon osztja a tanácsokat: mikép szereshetik és őrizhetik meg a nők — a lehető legkésőbbi határokig a kellem s szépség ellenállhatatlan varázsát.

Duchesse Laurianne, a Bréviaire d'une femme élégante írónője, a toalet és kofferia megengedett mesterfogásainak, számtalan apró titkának ritka, finom ismerője. Egyetmást utazásai közben — főké a Keleten — tapasztalt s igen sokat párisi grande dame-ok illetékes budoárjából merített. A miket ajánl, azok sem titkos, sem varázsszerék. Ezt már a Bréviaire bevezetésében kiemeli, egyuttal jelszólul kitűzve a Michelet-fele mondatát: "A francia nő nem születik szépnek, hanem azzá lesz." Harom kérdést vet föl: mikép nyerhetni kellemet és fokozhatni ezt a külsőben szépséggé, miben rejlik a modor válogatott hangja, s végül mikép töltheti el a nő egész környezetét amaz alig körülírható varázsszal, mely elfog mindenkit, aki ott-honába lép.

Hogy ez minden értelmes nőnek egy kis jóakarattal sikerülhet, hogy minden a természetől elhanyagolt nő fizikai és pszichikai mesterfogásokkal a szépségnek legalább látszatát, s a kellem bizonyos fokát szerezheti meg, és hogy hasonló eszközökkel a még "érdekes" kort a lehetőség határáig húzhatja ki — mindezeket a szerzőnő — a tárgyilagosan megírt értekezések s elmefuttatások egész sorában igyekszik bebizonyítani, kiterjeszkedve az összes idevágó részletekre. Nem minden új a női szépség e bibliájában, de akadunk benne elég eredetire és újszerűre is. Hogy mennyire sikerült Laurianne hercegnőnek felkelteni a nővilág kíváncsiságát, mutatja első könyvének, a Pour être aimée-nek, sikere.

Első sorban a nagy fényűzéstől és a pazarlástól való tartózkodásra int a szerzőnő. A tömörked kiadás fődözése szükségképp gondokkal jár, s épen az anyagi gondok azok, melyek elrabolják az álmat s előidéznek az első, vénit — ráncokat. Az okos, gazdálkodó asszony megőrzi ifju frissességét, eleven kedélyét, melynek gyakorta jóval nagyobb a varázsa, mint a klasszikus szépségnek. Az előkelő fellépés igen jól képzelhető minde különös luxus nélkül. Előkelőség vagy disztinkció alatt pedig a szerzőnő érti: a tökéletes mérték-

tartást, a nemes gráciát s a toaletnek finoman "hangolt", az alakhoz illeszkedő színét. A toaletnek a józanság vitt egyszerűségével pedig a disztinkciót valódi eleganciává fejleszthetni. Ez utóbbi megjegyzés nyilván csak az utcai öltönyökre vonatkozik. A rút divat, a divat minden tulzása — merő ellenkezője a disztinkciónak. A valódi elegancia legfontosabb törvénye: a harmonia, a szép emez abszolút feltétele, — harmonia a szövetben, a formában és a színben.

A ruházatban a mennyire csak lehet, a természetes vonalaknak kell engedni. Így óvakodni kell az amugy is bő dudoros ujjaknak, valamint a frizurának akár szépségben, akár magasságban való túlhajtasától: a hajviselet mindenkor közelítse meg a fej alakját. Tüzetesen foglalkozik Laurianne hercegnő a színvarázsszal, a színek összhangjával s a női szépség különféle típusaival. A színek magában véve néha semmi értéke; ezt csak a környező árnyalatok adják meg, a minthogy gyakran egészen ellentétes színek hoznak létre harmoniát. Már nem ismeretlen, hogy pl. a sárga a fény, a nap színe lévén, a barnak teintjét emeli legjobban; a vörös a gazdagság, a királyi méltóság színe, a sötét haju nők szépségét juttatja érvényre, a gyöngéd kek pedig a szókék színe. De a legtöbb finom

és vállalkozásokra nemcsak hivatott, de módban is álló vállalata, sem képes a városnak biztosítani.

Mai napig sem adta be annyira ígért kötelező nyilatkozatát és ha be is adná, előrelátható, hogy a szerződés kötésénél újabb kikötményeket állítana fel, vagy miként Budapesten tette és teszi, a végleges kötésnél ingadozónak épen úgy, mint ingadozik a világitási mód zavartalan biztonsága, mely annak alkalmazását nagyon is kérdésessé tette még nagyobb és előrehaladottabb városokban is.

Nem mondunk le ugyan még a reményről, hogy a villamvilágitás mégis csak, ha talán más viszonyok között is, létesíttetni fog, mert a légszuszaráival valóban túl magasak és a jelen igényeihez képest elviselhetetlenek, azok leszorításáról tehát gondoskodni kell, de a villamvilágitásnak más egyéb előnyei is vannak, mit, ha városunk továbbra is halad és emelkedik, fejlődésében alig is nélkülözhetnénk. — mégis kétségtelen, hogy a villamvilágitás feltétlen hívei várakozásokban és számításaikban csalódtak, mert a vállalat nem hogy előre haladt volna, de sőt hátra szorult s újabb istápolásra tört számot. Ennek oka nem egyedül a világitási rendszer nem kellő biztonságában és a berendezések költsége voltában rejlik; főoka az, mit mi számtalanszor jeleztünk, hogy a kérdés nem lett kellően előkészítve és a közönség nincs eléggé tájékozva az árak tulajdonképeni különbsége iránt, bizalmatlanságában nem akar előleges kötelezettséget bizonyos fogyasztási mennyiség iránt vállalni, azt tartván, hogy a vállalat ajánlatánál bizonyára számításba vette viszonyainkat és az egyéb körülményeket s így ha csakugyan

versenyezni akar, kockáztatnia is kell valamit.

Mindennek nyílt elmondására kettős okunk van: első az, hogy miután az előkészület lépései nem sikerültek, nem fognak hiányozni különböző oldalról oly kísérletek, melyek a létesítésnek nagyobb kikötményeket és a jövőre előnyösebb feltételeket biztosítsanak a vállalatnak; e tekintetben tehát az óvatosság és körültekintés nagyon is szükséges, nehogy a dolog újból elhamarkodtassék; a másíkok pedig a concessionált vállalatnak budapesti magatartása, mely egyes fővárosi lapok részéről kemény elítélésben részesült, megtámadván a vállalatot azért, hogy a létesítést mindinkább halasztja, nem nyújthatván kellő biztosítékot a technikai biztonság iránt és azért is, mert idegenkedik a szigorú ellenőrzéstől azon esetben, ha a vezeték az időjárás behatása alatti szenvedne és a világitás megzavartatnék. Lehet ugyan, hogy e támadások cáfolatot nyernének, de az elővigyázatot mégis kihívják és nekünk kötelességünk volt azokról meg emlékezni.

Miként fog a miniszterium a villamvilágitás kérdésében határozni nem tudjuk, de kétségtelen az, hogy újabb is mindinkább előtérbe lép a gáztársulattal fennálló szerződés revidálásának szüksége s ez csakis a villamvilágitás engedélyezése kérdésének megoldásával hozható szoros összefüggésbe és tartanunk kell attól, hogy a kedvező alkalom hosszú időkre elszalasztott, mi pedig nem kis felelősséggel jár, mely annál nagyobb minél bizonytalanabb a villamvilágitási vállalat életképessége.

Az ügyvédi rendtartás reformjára vonatkozó kamarai felterjesztésben, melyet a választmány nagy szorgalommal állított össze, egy oly elvi kijelentés is foglaltatik, mely fontos jelentőségénél fogva

közgyűlésileg az egész kamara által megvitandó lett volna. Ugyanis, mint a kamarának nem egy tagja előttünk felemlítette, a bíráló felterjesztésben örömteljes meglepéssel veszik tudomásul azt, hogy az igazságügyministeri javaslat a numerus clausus mellőzésével továbbra is az ügyvédség szabad versenyt biztosítja. Mint-hogy azonban az ügyvédek mai mostoha viszonyai között, szemben a közgyűzői kényszerrel és az ügyvédi képviselői szükségességének folytonos apasztásával, nem egy tagja az ügyvédi karnak, sőt a pécsi kamarának is a numerus clausus elvi alapján áll és ez álláspont számos, épen nem kicsinyelhető oknál fogva, mindenképen jogosult is, indokolt lett volna azt vita tárgyává tenni, mielőtt az örömteljes meglepédes kifejezést nyer. Igaz, hogy az ország kamarái kivétel nélkül a megszorítás ellen nyilatkoztak, de az is igaz, hogy ma már igen sok követője van a numerus clausus rendszerének és főleg Budapesten mindinkább szaporodnak hívei és így semmi esetre sem vonható meg azoktól a nyilatkozás, kik a szabad versenyt ma már károsnak, sőt veszedelmesnek tartják, még ha ebbeli nézetükkel kissébségben vannak is. Aztán a hagyatékai eljárásnál proponált kivétel és ügyvédi hivatalos tenykedés terve különben is közledek az utóbbiak felfogásához és így a kijelentésben némi ellentét már is észlelhető.

Az egyház-politikai reformokra vonatkozó törvényjavaslatok közül

kettőt, a polgári anyakönyvek behozatalára és a zsidók recepciójára vonatkozó javaslatokat a kormány a képviselőház szerdai ülésén végre beterjesztette. Messze kiható nagy jelentősége van e napnak az ország belügyi politikájának terén s a mily varakozással nézett mindenki a kormány, programjának megvalósítására előző és törekvő lépései elé, épen oly kétséges: mi lesz a javaslatok sorsa s nem hordják-e méhükben a kormányválság s egy egészen ellentétes politikai irányzat magvát. Mi bízunk az ország liberalis szellemében, bízunk az ország-

nuance-t a zöld szín egyesíti, mert a természetben is a zöld kóloritánok vannak a legdusabb árnyalatai. A szerzőnő meglepéssel konstatálja, hogy a divat végre ismét megemlekezett a színről.

A mostani női ruha egyik főalkatrésze, a bő, dudoros ujj, már régi keletű: találkoztunk vele II. Henrik és XII. Lajos anyjának képein. Az ujj tulságos bőségében igazi tendencia uralkodik: az egyik oldalon a terjedelemben annyit nyerni a mennyi a másikon elvesz; mentől jobban szűküli a szoknya, annál jobban bővíti az ujj. Jó gazdasszonyoknak ajánlható, hogy maguk készítsék öltönyeiket: a legelső rangú divattermekből kikerült ruhán is megújítsák a sablon, míg a saját készítésű toaletten saját szerű kellem egyéniség nyilvánulhat, és nem találkoznia vele az utcán annyi példányban, mint amazzal. Nagy öröme szolgál a hercegnőnek, hogy Ausztria-Magyarországon hangoz emelkednek az uszályos ruha ellen, melynek kiküszöbölése lassanként sikerül is.

A szép hajviseletet Ovidius, a szerelem költője, is megénekelte már: a hajművészi, kecses elrendezése a nő különös csábereje. A frizura soha se illeszkedik a divathoz, csakis — a tulajdon archoz. Tanácsadóul szolgáljon a tükör, végrehajtóul a tulajdon ügyes kéz. Klasszikus archoz egészen más hajviselet illik, mint pikánshoz. A modern, elenyészőben csekély

kalap sem egyéb voltaképen mint frizura. Kalapot se rendeljen a nő olyat, a milyen a harátnője szép fejcséskéjén tetszet meg neki, hanem olyat, a minő az ő arcához simul a legtetszebben. A kalap rendkívül fontos toalettdarab: erre rögtön rájövünk, ha meggondoljuk, mennyivel szebb a legtöbb nő kalappal, mint kalap nélkül. S azután a szerzőnő kivétel tesz az általánosságban fölallított elv alól — hogy t. i. a nő lehetőleg maga készítse toalettdarabait — s lelkere köti a hölgyeknek, hogy itt ne kontárkodjanak a marchande de mode mesterségébe: a kalapot soha se készítsék maguk, hanem vásárolják a legtinkélyesebb üzletekben.

Nagy szerepet játszik mint játszott már a francia Lajos királyok idejében, a cipő. A hercegnőt bosszantja a szűk és rövid cipő a láb szépsége nem a kicsinyességben hanem az alakban nyilvánul. Ne felejtsek el, hölgyeim, hogy a disztinkciót nagyon sokan az emez accessoir-okra fordított gondból itélik meg.

A szerzőnő jó tanácsokat oszt a környeztet a lakás harmonikus berendezésére, a terítésre stb. nézve. Szól a Párisban divatozó új fényűzésről, hogy t. i. az asztalra ékítésül csak egy fajta virágot szórnak: így vannak külön rózsák, ibolyatulpánok és orchidea-asztalok. Kár, hogy a hercegnő a konyhára nem terjeszkedik ki elég bőven. Olyan országban, hol Brill-

lat-Savarin és egy Dumas írtak e témáról, érdekes volna egy szellemes, modern nagyvilági hölgy véleményét ismerni a mostani konyháról. A sorok közül azonban kiválgatik, hogy a párisi konyha jelenlegi túlnomultsága nem emelte az izletességét. Volt idő, mikor Parisban sehol sem ettek rosszabb, mint III. Napoleon Tuileriaiban; ellenben jó gazdasszony volt a szerencsétlen Mária Antoinette királynő, kinek évi toalettdarabja soha sem haladta meg a 15000 frankot, fehérneműit, ruháit, cipőit ismételtelen kijavíttatta, sőt egyik ruháját — matrác-szövettel béleltette. Ma a legegyszerűbb polgárnő is nehéz selyem-bélést követel — a disztinkció kedvéért.

A parfüm-kedveltek ma: a parfume de France, Ousida, Imperial Russe, Heliotrope blanc stb. — mértékkel kell használni, mert különben úgy járhatni vele, mint az ékszerrel — igen nagy mennyiségben alkalmazva, csökkenti az eleganciát.

De ne akarja a nő elbűvölni szépségével, pompás toalettdarabjaival, hanem modorának kellemével, hanghordozásának dallamos bájával, szellemes csevegésével, de első sorban legyen Grande Dame felfogásában és érzületiben: ez a nő, csodás vonzerő titka.

F. B.

gyűlés bölcsességében, a kormány erélyében és tetterejében, mi hiszszük, bizton reméljük, mert szívünköl és meggyőződésünk teljes erejével óhajjtuk a szabad-elvűség diadalát, melylyel egyszerűen megnyílik kormányunk részére a közigazgatási reform nagy munkájának tere is. Lesznek, kik keveselni fogják és lesznek viszont, ki sokalják a javaslatok engedélyeit és kijelentéseit; de ha a kellő ovattosság és mérséklet szem előtt tartott, is, ha a fennfoglalt viszonyokkal számolni kelle is, a javaslatok mégis a szabadelvűség eltagadhatatlan és jelentőségükben nem kicsinyelhető vívmányainak tekintetők. A betérjlesztéssel igaz, később egy kevésbé a kormány, de a mi késik, nem mulik, a betérjlesztés megtörtént, a kormány leváltá szavát, el nem ejtette programját s így mindenki, ki híve a liberalizmusnak, tartozzék bármely párt-hoz, örvendeni fog a kormány elhatározó lépésének s a midőn örömmel üdvözi a betérjlesztett javaslatokért, bátoritón és buzditva kiáltja felé: csak előre! jöjjön a többi is!

A telepítés. Gróf Bethlen András földművelésügyi miniszter a képviselőház keddi ülésén terjesztette be a telepítésről szóló javaslatot. A javaslat három részre oszlik. Az első rész tíz szakaszban a telepítésre vonatkozó általános rendelkezéseket tartalmazza; a második rész kilenc szakaszban az állami telepítésre vonatkozó külön határozatokról szól; a harmadikban vannak a zárhatározatok. A reformjavaslatot terjedelmes indokolás kíséri, a mely közgazdasági kulturális és nemzeti okokkal magyarázza a telepítési kérdés organikus rendelkezésekkel való megoldásának szükségét. A telepítés joga a javaslat értelmében megilleti az államot, a magánbirtokosokat és a községeket. A legkisebb telepített községben legalább 50 gazdálkodó telepest kell elhelyezni. Az új telepek birtokminimuma 20 hold, a maximum 50–80 hold. A vételár szabad megvétel tárgyá. A tőketörlesztés ideje legfeljebb 20–25 év. A kamatból a vételár hátralekös részére 5%-nál magasabb nem lehet.

Hirek.

— **Katonai szemle.** A n d r á s f y tábornok és honvédkerületi parancsnok itt időzött, hogy a honvéd újonc-csapat készültséget megvizsgálja. A két napon át tartó szemle után teljes megelégedéssel fejezte ki az újoncok kellő kiképzése felett.

— **Eljegyzés.** O r b á n M á r t o n a „Pécsi Közlöny” belső dolgozótársa folyó hó 23-án jegyezte el Sárbogárdon Salamón Alajos kir. járásbíró leányát, Vilma k. a.-t.

— **A pécs-barcsi vasút igazgatótanácsa ratifikálta a magyar államvasutakkal kötött üzemszerződést s egyúttal a magyar hitelbank úján konvertálni fogja elsőbbségi kötvényeit.**

A „Baranyamegyei gazdasági, ipar és kereskedelmi részv. társaság” holnap tartja alakuló közgyűlését. Nem új

pénzintézetéről van szó, erre alig is van szükség, mert a fennálló intézetek elég forgalommal bírnak s vezetésük valamint irányuk ellen sem emelhető kifogás; az alakulás lényege a külvárosi takarékpénztár szerves átalakításából áll. És e címen a megíjtott intézetet úgy a gazdasági, mint az ipari és kereskedelmi körök örömmel üdvözik és ha a regenerálásnál mutatkozó ügyesség és üzleti szellem állandó, óvatos és körültekintő lesz, úgy semmi kétség, hogy a most már újnak mondható intézet forgalma nemcsak életképességét de szükséges voltát is hamar be fogja bizonyítani és a közönség bizalmát visszahódítja.

— **A pécsi nőgyelet** Veszprém város s több falu tűzkarosultjai javára folyó hó 30-án vasárnapon a romai kath. szentegyházban tervbe vett gyűjtést közbe jött akadályok folytán célszerűségi szempontokból f. e. május 7-ikére halasztotta el.

— **Az iparos tanoncok** iskolájában az előadói idő kedd és csütörtök délután 2–4 órától hétfő és péntek d. u 5–7 órára tetetett át. Az építő iparos tanoncok rajzkutatása pedig ezental vasárnap délelőtt 7–12 órai időben fog megtartani. A vasárnap délutáni rajztanítás a jelen tanévre beszünttetett.

— **Uj casinó.** A kereskedelmi körökben élénken foglalkoznak egy új társaságyelet alakításának szükségével, mert a kereskedelmi önképző kör és segélyegylet mint ilyen megszűnven, egy casinó létesítése nagyon kívánatosá vált. Az előkészületi lépések már folyamlatba is tetettek.

— **Az iparos tanoncok munkakiállításában** részt vett 271, tanuló 344 tárggyal. Iparágak szerint: lakatos 28, géplakatos 4, kovács 7, lánckovács 1, szerkovács 1, puskműves 2, rézöntő 3, badagos 12, asztalos 36, esztergályos 5, aranyozó 1, kárpitos 1, székész 4, fa-szobrász 3, közműves 34, kőfaragó 2, üveges 1, ács 7, szobafestő 1, kályhas 5, kádár 10, bográr 4, szígyártó 4, kotelgyártó 1, szítás 2, cipész 33, kaptakafestő 2, keletkötő 2, fodrász 1, bábos 1, pék 1, hentes 3, cukrász 3, nyomdász 7, óras 2, aranyműves 1, könyvkötő 4, fazekas 1, korongos 1, forma-öntő 1, edény festő 5. A bíráló bizottság által jutalomra érdemeltetett és pedig dícsérettel 122, szorgalomért elismerést kapott 106; számba nem vétetett 28. A Zsolnay-gyári tanulók közül dícsérettel kapott 6, szorgalma elismertetett 9-nek. Pénz jutalomban részesült 100, kik között adakozás folytán 103 frt és 1 db 10 frankos arany esztották ki. A kiállítás költségei kitétek 34 frt 38 kr. o. é.

— **Gyermekgyilkosság** büntette miatt helyeztetett vad alá Hosszu Istvánné szül. Csoma Éva, ki pár hetes gyermekét megölte és udvarán elásta. A vádhatározat már jogerőre emelkedett s a végtárgyalás legközelebb megtartatik.

— **Nehéz idők.** Semmi sem igazolja jobban a philloxera pusztítása és a jelen tavaszi abnormis idő által beállott gazdasági viszonyok szomorú és terhes voltát, mint a földhasznaberek csökkenése. A kisebb hasznabérletekre oly csek ly ár ígertetik, hogy alig lehet kiadni, sőt még feles módra sem akad vállalkozó. Már a nagyobb bérleteknél is, melyeknél az idő lejárában van, kedvezőtlenek a kilátások, úgy, hogy csakhamar e téren is leszál a kamatból s ezzel csökkenni fog a föld értéke is.

Az „Első Pécsi Veterán- és Segélyző-egylet” ünnepélyes utazásra készül. Ugyanis az idei pünkösdi ünnepek alkalmával Salzburg, Bécs, Budapest, és Fiumében ily hason célu egyletek zászló avatási ünnepélyt rendeznek, melyre a „Pécsi Veterán-egylet” is hivatalos. A egyleti tagok közül többen a Fiuméba

való lerándulást óhajjták, a mennyiben az ottani zászló avatási ünnepélyen Ó Felsőge a királyné mint zászló anya fog részt venni. Ezen célból az „Első Pécsi Veterán- és Segélyző-egylet” f. évi május hó 1-én d. u. 5 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre Donner József egyleti elnök ez utána is kéri a tagokat minnél nagyobb számba megjelenni.

— **Tűz.** Siklóson f. hó 25-én d. e. 8 órakor Gyuró János siklósi lakós tapolca utcai számfedelű háza ismeretlen okból meggyült. Szerencsére ép akkor állott el a szél és így nem harapódzhatott el a tűz gyorsan a szomszédba, tehát egy házfedelen kívül egyéb nem égett le. A ház biztosítva volt. A legnagyobb elismerés illeti a siklósi derék tűzoltóságot, a mely rögtön a helyszínen természet szép felszerelésével azonnal — kapkodás nélkül — oly erővel támadta meg két oldalról a bőszelemet, hogy 1 órai erős munka után a tűz teljesen el volt fojtva. Városunk elüljárósága — írja levelezőnk, nem fukarkodott a szerelvények beszerzésével, másrészt meg a vezetés oly kezekben van, a melyek a sikert lehetőleg biztosítják és így az áldozat bőven kifizeti magát. Tisztelet tűzoltóságunknak!

Át tette a város házára. Nehány hó előtt nagy dícsérvéssel emtegettek, hogy mennyire halad a város, mert külön illatszerekkereskedése is van. De bizony nem soká tartott a dícsőség, a kereskedés végleg elhurcolkodott. Nos — kérdé valaki hurcolkodás közben az egyik csomagolót — hol lesz az illatszerek-raktár? Át tette tük a város házára, s z a g o l j á k! — volt a gúnyos válasz.

Halálozás. Ö. v. E n g e l Ferenc Vilmosné született Blau Róza meghalt folyó hó 26-án. életének 52-ik évében B.-Szent-Lőrinc. Béke havaira!

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Berzsenyi Jenő szigetvári kir. járásbírósgá aljegyzőt a pécsi kir. törvényszékhez jegyzővé; — Scheurer Károly szegszárdi kir. tszéki joggyakornokot pedig a nagyatádi kir. jbrórsághoz aljegyzővé nevezte ki.

A pécsi kerékpár-egyesület f. hó 30-án, azaz vasárnap 2 kirándulást rendez, és pedig reggel 7 órakor Mihályra, délután 2 órakor Szalántára. Indulás a Bedő-kávéházból. Az országút kitűnő.

— **Jóbel is megárt a sok.** A színházhoz vezet Deák-utcat estefél naponként felöntözik, a mi minden esetre helyes és elismerésre méltó intézkedés a város részéről. Nagy hiba azonban, hogy az öntözéssel valami talbuzgó közeg bizatott meg, aki aztán annyira Isten-igazában öntöz, hogy a Deák-utca egész hosszában csupa sár, ami igazán bosszantó, mert a járdák épen itt oly szűkek, hogy a közönség az utca közepére van utalva, vagyis a poscsolyára. Jó volna, ha intézkedés tételének, hogy az utca-öntözés módjával történnék.

— **A színház kezdete** köztudomás szerint városunkban jelenleg esti fél 8 órára esik. A közönség köréből már sok oldalról hallottuk azt az óhajjtást, hogy az előadások 8 órakor kezdődjenek, amely kívánás abban leli magyarázatát, hogy esti fél 8 órára a legtöbb család az estebéd miatt gátolva van a színházba járásban, az esteli pedig igen fontos kérdés, különösen Pécsnél, hol színház után — mintha valami falu volna Pécs — egy vendéglőben sincs friss konyha, sőt a legtöbbször már minden valamire való vendéglő zárva van. Igaz, hogy másrészt nagyon alkalmatlan, ha a színház 11 órakor, vagy épen 11 óra után végződnék, azt hisszük azonban, hogy ez volna a kisebb baj, melyen a szünetek megrövidítésével úgy is lehetne és általában kellene is segíteni. Ugy vagyunk meggyőződve,

ogy a szinkör gyér látogatása egyedül az előadások korai kezdetének tulajdonítható és épen ezért, bár igaz, hogy az előadások csak a napok hosszalbodásával szoktak 8 órákor kezdődni, célszerűnek tartanók, ha az igazgató már most intézkednék, miután nem lehet kívánni, hogy a színház miatt az egész városban a házi rend megmésztassék. Ha Franciaország megért egy misét, egy tele szinkör is megér egy félórát.

— **Szélesönd.** Lassanként elkövetkezik az iskolai év vége és még eddig mi sem történt az irányban, hogy a Pécselt tagadhatatlan uralgók középiskolai hiány orvosoltassék. A lapok egymásután és ismételtelen tett felszólalásai úgy látszik, kárba veszték. Azt hittük, hogy az újból megválasztott városatyák közül csak akad valaki aki magáévá teszi a városnak ezt a legsajátabb és legfontosabb ügyét és fölveti a kérdést vagy a közgyűlésen, vagy valamelyik bizottságban. — Eszébe se jutott senkinek. De nem jutott eszébe a város intéző férfainak sem, eddig legalább mi említés sem történt ez ügyben, mely a városnak — s ezzel legyünk tisztában — becsületbeli ügye. Most szélesönd van, — ám jó, le a vitorlakkal, de mi úgy érezzük, hogy e szélesönd az amúgy is poshatag vizen nagyon egészségtelen és tartunk tőle, hogy azt heves vihar fogja fölvaltani. Jobb volna a szélesöndben való veszteglés helyett előre elválni a kitűzött cél felé.

— **Mese a haragról.** Ellenzéki lapok egy idő óta napról-napra mindenféle ábrándos dolgot beszélnek királyunk haragról, mely képzelt erjúknek igen, de loyálisnak ugyan nem válik becsületére. Mint kád, mely nehezíti a lélekzetet s elveszi a kilátást, feküdt e híresztelések folytán a nép kedélyén a képelet, hogy a magasabb régiókban talán mégis uralkodhatik bizonyos kedvetlenség. Most egy napsugár tör át e ködön Ó Felsége a napokban fogadta a küldöttséget, melyet az egészségügyi kongresszus végrehajtott bizottsága azért küldött ki, hogy a királyt a védnökség elfogadására kérje föl. A küldöttséghez tartozott a magyar főváros két legelőkelőbb hivatalnok is Ó Felsége a legszívesebben fogadta a kiküldötteket, egyes szavakat intézett hozzájuk s kijelentette, hogy örömmel fogadja el a kongresszus védnökségét, melynek működése üdvös lesz Budapestre és egész Magyarországra. A király haragról szóló hazugság szövege tehát lyukat kapott. A közvélemény most egész bizonyossággal tudja amit eddig csak sejtett: hogy Ó Felsége nem szűnt meg s nem fog soha megszűnni lovagias uralkodó, és mindig hű magyar népének jószágos atyja s nemes pártfogója lenni.

— **A néptanítók fizetése** fölött tárgyalt most az országgyűlés. A törvényjavaslat a legkisebb fizetést 300 frtnban állapítja meg, 10%-os ötödéves korpótlékkal, nincs kizárva azonban a lehetőség, hogy a felekezetek 400 frt alapfizetést adjanak. A törvényhozás egy része a fizetés minimumát 400 frtnba óhajtja megállapítani, amit nem sokalna ugyan e hazában senki, de oly terheket róna az államkincstárra, melyek ez időszert meg elviselhetetlenek. Nem szabad feledni, hogy az állami tanítók fizetési minimuma már most is 400 frt; a felekezeti tanítók minimumának 300 frtra való pótlása tetemes megterhelést képezi az államkincstárnak és nemcsak vívmány a multhoz képest, de egyelőre elég is. Oda kell hatnunk, hogy maguk az iskolafenntartó felekezetek javítsák a tanítói fizetéseket. Tegye meg ez irányban mindenki a kötelességét, a pap, a földesúr, a közigazgatási tisztviselő, az értelmiségi osztály és akkor a

tanítók helyzete bizonyára rohamosan javulni fog addig is, míg a népnevelést teljesen intézkedési körébe veszi az állam.

— **Fogyunk.** Schapring er Jakab pécsi illetőségű bécsi lakos a magyar állam kötelékéből elbocsátatott.

— **Kinevezés.** Dr. B o h u l a József gyakorló orvost a főispán tb. kerületi orvosává nevezte ki.

— **A pécsi sorozás** eredménye: védköteles az I. korosztályban 216, a II. ban 172, a III. ban 113, összesen 501. Tavol volt 148, besoroztatott a 353 jele tkező közül 52, vagyis csak 14.5 százalék, ami igen kedvezőtlen eredmény. Idegen illetőségű hadköteles sorozásra állítottatott 150, kik közül bevált 44, vagyis 33 százalék. Ez még kirívóbban tünteti föl, hogy mily satnya az ideai hadköteles elem Pécselt. A legközelebbi utóállítás majus 12-én lesz.

— **Lapunk mai számával** veszik t. olvasóink dr. Egy Dezső tzei beszédét, melyet f. hó 25-én mondott el a gyilkosság és rablás miatt vád alá helyezett Berdin György védelmére. Azt hisszük, hogy t. előfizetőink elismerésével fogunk találkozni, midőn az általános feltűnést keltett szép beszédét egész terjedelmében közöljük. — Együttal itt említjük meg, hogy a végtárgyalásról szerdán külön kiadást rendeztünk, melyet vidéki előfizetőink mai számunkhoz mellékelve kapnak meg.

Színház és művészet.

Kedden a »Könyvtárnok, vagy a két Robert« adatott, melyet Follinusz Aurél fordított magyarrá. Az egészséges komikummal telt darab elejétől végig derült kedélyben tartotta a hallgatóságot. A szereplők kivétel nélkül jelesen játszottak, ki kell azonban emelnünk Kálmár Piroskát, (Edith) aki különben semmit mondó szerepből is igen élvezetes alakítást teremtett, Follinuszt, kinek Gibson-ja elismerésre méltó jeles alakítás, Balla Kálmánt, aki kifogástalan Lothair volt és Tóth Antalt (Macdonald), aki az indulatos és nyersen őszinte nagybácsit ritka természetűséggel adta, valamint Dezséry is a felkegyelmű könyvtárnokot. Dícsérnünk kell a kitűnő és összességű előadást.

Szerdán a »Gascognei nemes« operette ismételtetett meg, igen gyér ház előtt, ami a legtalálabb kritika a közönség részéről, mely ez operettet nem veszi be. Somogyi mindenesetre elismerést érdemel, amiért lehetőleg minden darabot siet alkalomadtán színre hozni, amit az igazgatói ambíció kivül a műsor változatossága is megkövetel. A mi véleményünk azonban az, hogy egy kétes értékű új operettnél százszor többet ér egy elismert jóságú régibb, sőt legrégibb operette is, melyek fölelevenítését műértő közönségünk mindig szívesen veszi. Nem mindig az új után kell rohanni. A régi operettek fölelevenítéséből legalább eszünkbe jut, hogy milyen is az a jó operette, örülünk a jól ismert fülbemászó dallamoknak, tapsolunk a kedvelt alakoknak, az az, hogy tapsolnánk, ha láthatnók őket. Ugy látszik azonban, hogy az idén nem lesz operette saison.

Csütörtökön a veszprémi tűzkárosultak javára, »Thermidor« adatott, Sardou-nak drámának kerestelt korajta, mely a nagy

francia forradalom rém napjait nem egy helyen megrázó képekben tárja elénk. Ezt a darabot teljes mértékben mellányolni kiváltképen a franciák tisztelt és mi valóban nem értjük, hogy miért fordítottat az magyarrá. »Thermidor« annyira sajátoszerűen francia, hogy más nemzet-helire csaknem teljesen elveszti hatását és hogy megértjük, alaposan ismernünk kell a francia forradalom korszakát összes förtelmeivel, ami egy darab kedvéért kissé nehéz előfeltétel volna. De nézzük az előadást, mely meglehetősen ház előtt folyt le. Labussiere-t Follinusz adta, ez a kétségkívül szép tehetségű színész, ki minden szerepben megállja helyét és a lehető jót nyújtja. Az ő Labussierje szintén megállja helyét, azonban ez uttal egészen más Labussiere kellett volna, Follinusz Labussiere-t degradálta harmadrendű partnerre, aki teljesen a háttérbe szorult és e háttérből az egész este alatt egyszer sem lépett elő. Annál inkább előtérbe nyomult Balog Etel, ki Fabienne nehéz szerepében ismét szép diadalt aratott. Az ő művészi tehetsége oly izmos, annyira magasan áll, egyénisége oly vonzó és meggyerő, hangja oly szívhez szóló, játéka érzelmeivel annyira összhangzatos, hogy a főfigyelem az egész környezettről önkénytelenül reája irányul és a hallgatóság őt látva és hallva feleli az egész darabot. Balog Etel Fabienne-je fenyponlja volt az előadásnak, különösen pedig a Martial-lal való nagy jelenet, midőn szerelmese szemrehányásaira, és szemvedéseinek láttára emberfeletti küzdelem után szakít szűzi fogalmával és saját esküjét feledd és Martial lázas esküinek hitelt adva önfelédten kedves karjaiba veti magát. Ez a jelenet me-terien van megalkotva és azt Balog Etel mesterien is játszotta. Egy megjegyzésünk azonban van és ez az hogy midőn e jelenetben Martial szemrehányásaira szerelmét bizonyítja, érzelmei kitörésében nagyobb fokozatot kellene éreztetnie, mi a szívszakgató jelenetet is könnyebben elviselhetőbbé és átélhetőbbé tenné. Pethes Martialja elég jó volt, de a nagy jelenet elején feltűnő hidegen és bizonytalanul játszott, ami nála szinte érthetetlen. Zombory Ilona (Françoise) Kaloesa Róza (Jacqueline) Dezséry (Berillon) Dálnoky (Marteau) igen jó mellékalakok voltak. — Szeretnőke darabot más szereposztással ismételtelen látni

— **Színházi műsor.** Szombaton Szultán, új operette. Vasárnap Próbaházasság, énekes vigjáték. Hétfőn Romeo és Julia, tragoedia. Kedden Szultán, új operette. Szerdán Uj háziur, vigjáték. Csütörtökön Madarász, operette. Pénteken Agg-legények, vigjáték.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

FEILER MIHÁLY.

Nyom. Feiler Mihálynál (lyceumi nyomda) Pécselt.

Nyilatkozat.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, miszerint király-utca 38. szám (Mestrits-féle ház) alatt levő műhelyemet feloszlattam és azt könnyebb áttekintés és személyes felügyelet céljából főüzletemmel király-utca 15. szám (Hattyu-épület) egyesítettem. Kérem tehát nagybecsű megbizásaival ezentel csakis főüzletemben felkeresni, hol úgy mint eddig is azon leszek, hogy lelkiismeretes és pontos kiszolgálással igen tisztelt vevőim eddig irántam tanusított jóindulatát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel

Schönwald Imre.

4962/93. 4410.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. tvszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a magy kir. államkincstár végrehajtatónak

Horváth József és neje Guszmán Margit

végrehajtást szenvedő elleni 15 frt 68 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pécsváradí kir. jbiróság területén levő Monyoródi, község határában fekvő, a monyoródi 27. sz. tjkvben felvett 96. hsz. 52. sorsz. házra, és urbéai illetőségre 40) frt a 9/. hsz. fekvőségre 173 frt, az 1455 hsz. fekvőségre 100 frt, az 1738. hsz. fekvőségre 259 frtra az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. május hó 24. napján d. e. 10 órákor Monyoródi község hazában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok peesarának 10 százalékat, vagyis 40 forintot, 17 forint 30 krajcárt 30 frtot és 25 frt 90 kr. készpénzben v. az 1881. LX. t. e. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. tvszék mint tki hatóság 1893. évi mártius hó 15. napján.

Bogyay Pongrác kir. tszéki bíró.

Kwizda-féle
Véd-
jegy.
Egész palackkal 1 frt
o. é. fél palackkal 60
krajcár. Kapható minden
gyógyszertárban.—
Fő-letét: **kerületi
gyógyszertár Kor-
neuburgban.**

Kwizda-féle Kőszvényfolyadék
Kwizda-féle Kőszvényfolyadék

Tessék a védjegyre ügyelni s a vélténel hatá-
rozottan kifogezni!

Egyek óta ki próbált, fájdalomcsillapító háziájszer
kőszvény, csúsz, és ideg-jok ellen.

Keit Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

legkitünőbb mázólo szer puha padló számára, 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.
1 kis palack ára 68 kr

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr.,
mind nkor kapható:

Eizer Jánosnál Pécs.

Hirdetések

igen előnyös áron elfo-
gadtatnak a kiadóhiva-
talban:

Lyc. nyomda.

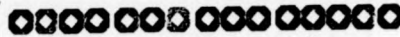
Hirdetmény.

Melynél fogva Pécs sz. város rendőrkapitányi hivatala részéről köz-hírré teszem, hogy a Frigyes laktanya építésénél alkalmazott összes állásfák és deszkák a budai külvárosi vásártérben **f. évi április hó 29. d. e. 10 órakor** megtartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett, esetleg részletekben is eladatni fognak.

Az árverés foganatosításával Vaszary Gyula rendőrkapitány urat bizom meg.

Pécsett, 1893. április 18-án

Lechner Gyula
rendőrfőkapitány.

Képviselők

a vidéken, kik gazdasági gépek eladásával foglalkoznak, **magas jutalék azonnali kifizetése mellett** alkalmazhatnak.

Első M-a Prerai gépgyár és vasöntöde Budapest, Váci körút 41. sz

Rendkívül nagy választékban kaphatók: előrajzolt, kezdett és készen himzett

kézimunkák,

nemkülönbön himző-anyagok **nagyban és kicsinyben**

BÉRCZI D. SÁNDOR

Kézimunka-gyárosnál

Budapest, király-utca 4-ik szám.

Képes árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Valódi mosó-selyem jólállás mellett 12 matringonként 30 kr. 4389.

A
meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas háziészerek azonnali alkalmazása által. A Horgony-Pain-Expeller ily esetekben a

legjobb bedörzsölés.

Hasonló jó eredménnyel használható csúsz, kőszvény és tagszakgatás, valamint fejfájás, hátfájdalmak, csipő-fájdalmak stb. ellen és majdnem minden haztartásban készletben van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszer-tartóban kapható. Minthogy értéktelen utánzatok is léteznek, kifejezetten

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller kéréndő.

A hidegvizgyógyintézet

az Engel-féle fürdőben

a tudomány újabb vívmányai szerint felszerelve **villogás, massage és vilamos gyógyfürdőkkel** (a massageban jártas személyzettel)

nyári idénye már kezdetét vette.

Az intézet 11 évi fennállása óta kezelt betegek kimutatása szerint legjobb sikert eredményezett **idegbántalmaknál**, névszerint: hysteria, neurasthenia, neuralgia, különféle hűdések, gyengeségi állapotok s egyéb gerinc- és könnyű idegbántalmaknál, továbbá mindennemű ferüli és női bajoknál, vérszegénység és sápkórnál, gyomor, bél- és tüdőhurtnál, eszós és kőszvényes betegségeknek, valamint a különböző szervek vékeringési bajainál, gyakori fejfájás, álmatlanság, szédülés és szívdobogás, mellszorulás (asthma), idült székrekedés stb.

Felvétel és orvosi rendelés Széchenyi-tér 2. szám, 11—3-ig.

Dr. LOEWY LIPÓT orvos.

Levelekre szívesen válaszolnak.

Igen

fontos

talál-
mány!

„Columbus“-czimbalomverőfej.

- A „Columbus“-czimbalomverőfej
- A „Columbus“-czimbalomverőfej
- A „Columbus“-czimbalomverőfej
- A „Columbus“-czimbalomverőfej
- A „Columbus“-czimbalomverőfej
- A „Columbus“-czimbalomverő
- A „Columbus“-czimbalomverő
- A „Columbus“-czimbalomverő
- A „Columbus“-czimbalomverő

az éppoly fáradságos, mint alaktalan pamutozás és czernázást feleslegesebb teszi a műnyáiban egyszerűen reáhuázando a verőpálczára, melyről mindenkor le is húzható; a legfinomabb nemezéből készül, a verőpálczákra rásimul és tetszetős selvengubó alakú; megszünteti a pamutoz-t 'omptó hatását s a kellemetlen kopogás helyett kellemes csengő hangokat nyerünk; sőtásem pusztul el, miután esetleges kopás után egy kevésbé forgatva, ismét új verőfej-t pótol; ára: a verőpálcák minősége szerint: 1 ft 2 — 2.10, 3. — és 3.50. Külön a „Columbus“-fejek parja 1 frt. Jeltalálója a **STERBERG ARMIN** és **TESTVÉRE** czég, eszós. és kir. kiz. szabadalmazott hangszer-ipar, Budapest, VII., Képesi-ut 36. sz. czélszeriaságáról kiváló szaktekinöltyek elismerő nyilatkozatai tanuskodnak.

Kívánatra nagy képes árjegyzék cimbalomokról és más egyéb hangszerekről ingyen és bérmentve.

THURN EMIL ÉS TÁRSA

óraműves és ékszerész

Pécsett, Király-utca 1. ss., a Kösponti Takarékpénztár épületében.

Legszébb és legnagyobb választék arany és ezüst zsebórákból, gyári áron.

- Finom arany női remontoir órák, csinos kivitelben 15 fttól 150 frtig.
- Arany uri remontoir órák 28 fttól 300 frtig.
- Egy ezüst remontoir henger óra 7 frt 50 krtól feljebb.
- Egy ezüst remontoir óra kettős-köpennyel 9 fttól feljebb.
- Egy ezüst női remontoir óra finom szerkezettel 8 fttól feljebb.
- Egy ezüst toulá remontoir óra kettős-köpennyel 16 fttól feljebb.
- Egy pontosan járó nickel óra 4 frt 50 krtól feljebb.
- Egy finom ezüst óra-lánc 2 frt 30 krtól 18 frtig.
- Egy amerikai ébresztő-óra 2 fttól 14 frtig.

Alkalmi ajándékok, legérdekesebb és értékű ékszeres nagy választékban, gyári áron.

- Egy csinos és finom arany briliáns gyűrű 12 fttól feljebb.
- Egy csinos arany úri óralánc 12 fttól feljebb.
- Egy csinos arany női óralánc 5 frt 80 krtól feljebb.
- Egy finom arany karkötő 6 fttól feljebb.
- Egy finom arany uri gyűrű 5 fttól feljebb.
- Egy finom arany női gyűrű 2 frt 20 krtól feljebb.
- Egy finom arany jegygyűrű 2 fttól 25 frtig.
- Egy finom arany vagy ezüst velencei nyaklánc 1 frt 80 krtól feljebb.
- Egy finom arany kereszt 1 frt 20 krtól feljebb.

Finom inga órák, csinos díofa szekrényben 7 fttól 120 frtig.

- Egy finom arany zománczozott párisi amulet 2 fttól feljebb.
- Egy pár finom arany fülbevaló 1 frt 50 krtól feljebb.
- Egy finom nyakkendő tű 1 frt 30 krtól feljebb.
- Egy finom ezüst karkötő 1 frt 30 krtól feljebb.

A nagyérdemű közönség heeszes figyelmét ezen árjegyzékre és partfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Thurn Emil és Társa.

Mindennemű órák javítása 80 krtól feljebb, jótállás mellett.

Ékszeres javítása a leggyorsabban és olcsó áron eszközöltetik.

Régi törött arany- és ezüst-tárgyak vagy órák a legnagyobb áron becséreltetnek.

== 5 évi jótállás. ==

Az ékszeres a m. kir. főfémjelző hivatal által jelezve vannak és a tárgyak valódiságáért jótállunk.

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)utca, a „Hattyú”-épületben.

PÉCSETT

Műhely:

Király-(fő)utca, Mestrics-féle házban.

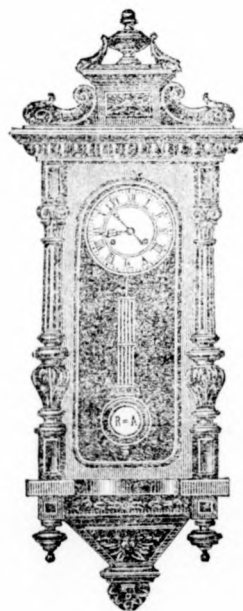
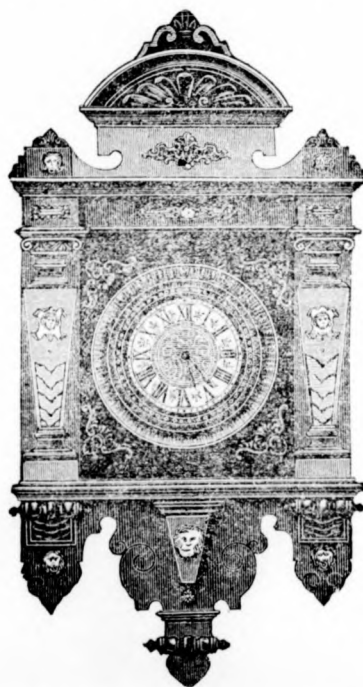
**Tábori és színházi látszövek, szemüvegek, göresők, hőmérők
stb. gyári áron.**

Pontos járásu csinos ébresztő órák, darabja csak 2 frt 50 kr.

Csinos ezüst horgony-Remontoir órák 2-ös fedéllel dbja 12 frt.

**Inga-óra csinos szekrényben 3 napig járó és ütő szerkezettel
ára 12 forint.**

**Anker-Remontoir Tula-óra, 2-ös köpenynyel kitünő szer-
kezettel 14 forint.**

Öt évi jótállással.

**Nagy raktár a legszebb ékszerek ezüst és (alpaca) China-
ezüst árukban.**

Javítások olcsón és legjobban készíttetnek.

**Minden tárgy a magyar királyi pénzverde hivatal által felül-
vizsgálva és fémjelezve van.**

Kiváló tisztelettel

SCHÖNWALD IMRE.

Bécs, 1874. Erdem-érem. Bpest, 1885. Nagy díszokl. Zágráb, 1891. Díszokl. Eszék, 1889. Díszokl. N.-Palánkán, 1887. Ar.-ér.

Csik József

cs. és kir. kizárólag szabadalm.

I. szerémi portl.-cement és vízhatlan mészgár
Beocsiban.

Központi iroda és raktár: Bpsten, V., Rudolf-rakpart 8. ajánlja a t. építész és építőmester urak, építőipari vállalatok, föld-birtokosok, községi és egyházi előjárások, valamint a nagyszerű építő közönség becses figyelmébe saját gyártmányu **Portland-cement és vízhatlan meszt,**

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak. — Árjegyzékek s magvarázatok kívánatra készséggel megküldetnek.

Páris, 1867. Bronz-érem. Kecskemét, 1872. ezüst-érem. Újvidék 75.18. Arany-érem. Szeged, 1878. Erdem-érem.

1887. London. Díszokl.

Tiszt. 1888. Arany-érem.

Ifj. Buday. Pécssett.

Széchenyi-tér 10-ik szám, közvetlen a gimnázium-épület alatt.

Ajánlja dúsan berendezett nyitott üzletét, úgy mint: **dörzsölt olajfestékek,** porban mindenemű **szoba és díszfestési munkálatokhoz használandó festékek,** továbbá **Nobles és Hóare** cégnek valódi **angol hintó-máznak** egyedüli raktára, ajánlja a **francia viaksz** puha padló és kemény parkettának beeresztésére való, nála lévő egyedüli raktárát, azonkívül mindennemű **fény és padló-mázak** kaphatók, **olajok s keverék,** valamint többféle gyártmányu kőmives **meszelők s esetek** nagy választéka minden célhoz, egyttal mászszel keverendő vegyes **porfestékek** a házaknak külső be-meszelésére kaphatók, valódi anyagokért kezeskedik, s végül elvállal szoba-dísz, templom- és cégfestést, ajtó- és ablakok mázolását és fényezését helyben mint vidéken.

STOWASSER J.

cs. és kir. hangszergyáros.

Egyedüli szállítója az összes budapesti katonai zenekaroknak, valamint több vidéki színházaknak stb stb.

Budapesten, II. kerület, Lánchíd-utca 5-ik szám.

Ajánlja a n. é zenekedvelő közönségnek és zeneegyesületeknek saját gyártmányu **hegedűt, gordonkát, nagy bőgőt, cimbalmit,** továbbá mindennemű **fuvó és verő hangszereit** s azoknak alkatrészeit. **Ariston 8, 18 és 24 frt. Kóták 20 és 50 kr. — Phönix 14, 20 és 40 frt. Kóták 50, 60 s 70 kr. — Leguj. Poliphon 10, 16, 30 frttól 50 frtig. Kóták 30, 50 kr s 1 frt. — Simphonium 5, 18, 30, 40 s 50 frt. Kóták 30, 50, 60 s 70 kr. — Leguj. ugynevezett **népcitera,** mely hangszer egy óra alatt könnyen megtanulható, 2 frttól 10 frtig.**

Harmonikák 2 frttól feljebb. Mindennemű javítások gyorsan, jól és olcsón eszközöltenek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve megküldetik.

Stiller József cs. és kir. sz. jégsekreányok gyára Budapest e

Stiller József

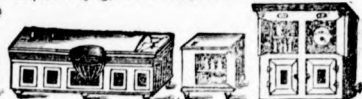
Budapest,

Gyár- és iroda:

nagy-diófa-u. 13.

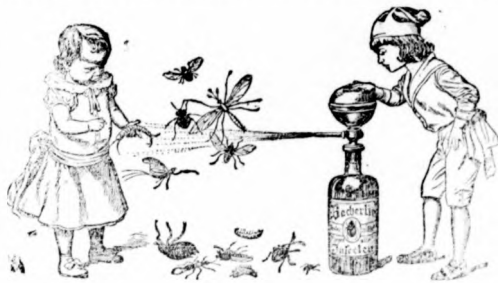

képes árjegyzékek ingyen.

ZACHERLIN

a legjobb híru szer minden férgek ellen.

A bámulatosan működő „Zacherlin” ismertető jelei:

1) A lepecsételt üveg. 2) A „Zacherlin” név.

Az üvegek ára: **15, 30, 50 kr., 1 frt.** A Zacherlin-féle feeskendő ára **30 kr.** — Kapható:

Pécssett:	Póth Vilmos	Dombóvár:
Grünhuth és Hirscher	Reinfeld A	Schneckenberger Ad.
Alt és Böhm	Rech Vilmos Jav.	Paunz Adolf
Berecz Károly	Roth és Rosenthal	Spitzer Imre
Dobszay Antal	Simon János	
Eizer János	Spitzer Sándor és fia	Mohács:
Gyimóthy Gyula	Spitzer Jakab	Auber Nep. János
Hördlein Lajos	Strausz J.	Pretzelmayr János
Hollósi Adolf	Sipőcz Isván	Freund és Társa
Kacsokovits Jenő	Wallerstein R. utóda	Bachnach Győző
Klobucsár K.	Weber Ferenc	Stranzinger Gyula
Köszl János	Wertheimer Ch.	Toldy Ignác
Lehner és Bakos	Zach Károly	Auber Károly
Leichtner Mór	Zsivánovits Károly	
Lill János		Siklós:
Lill István	Bátaszék:	Paunz Géza
Mautner Mór	Mayer Gusztáv	Kürschner Mór
Mayer József	Eichhardt József	Bárány Sándor és Tsa
Mizky Mór	Göczy Nep. János	Nendvich Dezső gysz.
Nick Károly	Luszl Sinu	Weingoldner Jakab
Prager János	Bonyhád:	
Prandl Gyula	Traiber A. V.	Villány:
Pfeffermann és Schön	Ernel Adolf	Gyimóthy Jákó.

Minden hasonló készítményekkel szemben előnyben kell részesíteni ezen labdacokat, melyek mentesek minden **ártalmas anyagtól** s a legnagyobb eredménnyel használtak az altesti szervek betegségenél, könnyen ha ajtók és vértisztítók. Egy gyógyszer sem kedvezőbb és amellét egészen ártalmatlanabb

székrekedéseket

a legtöbb betegségnek e biztos forrásait olvasni és cukrozott alakja a még a gyermekek is szívesen veszik. Ezen labdacok **dr Pitha** u. ar tanácsot igen megízlelt bizonyítvánnyal lettek kintüetve.

Egy 15 labdacost tartalmazó doboz **15 kr.**, egy heiger (8 doboz, 12 labdacok) ára **csak 1 frt o. e.**

Óvás! Minden doboza melyen a cég: gyógyszerár szum heil. Leopold nem áll és hátsó oldalán védjegyüket nem hordja, hamisítvány, melynek megvételétől a közönség óvatik. Igazán kell figyelni, hogy ne rossz s nemcsak semmit eredményt fel nem mutatható, de épséggel Neustein-készítményt kapjanak. Határozottan **Neustein-féle Erzsébet-labdacsokat** kell kérni ezek a borítékban és használati utasításon az itt látható aláírással vannak ellátva.

Hauptniederlage in **Wien:** Apotheke szum heil. Leopold des Ph. Neustein Inerstadt, Ecke der Planken u. Spiegelgasse. Hauptniederlage in **Fünfkirchen:** Apotheke S. Sipőcz, L. Zsiga und bei die Barmherzigen, in **B.-Sellye** F. Uwir

Dr. EGRY DEZSŐ

törvényszéki védbeszéde gyilkosság és rablással vádolt Berdin György érdekében.

— Elmondott 1893. április 25-én. —

Tekintetes királyi Törvényszék!

Parányiságom tudatában sohasem éreztem annyira köznapi tehetséget mint e pillanatban Tekintetes Törvényszék, midőn szemben ily súlyos beszámítás alá eső bűncselekménnyel és szemben közzvádó úr mély tanulmányról tanuskodó vádbeszéddel a védelem tisztének megfelelni föladatomná vált.

Tudom és érzem, hogy védecem ügyének általam viselendő felelőssége sokkal több terhet rak vállaimra, sem-hogy ezt könnyű szerrel meggyőzni erőmben állana és ha mégis nem haboztam Önök előtt, mint e bűnper igazságszerető bírái előtt, ma megjelenni, ez abban leli magyarázatát, mert a hivatásomból folyó kötelességérzet parancsolja, mentő eszközt nyújtani a társadalom ezen száműzöttjének akkor, a midőn élete tengerének utolsó hullámcsapása közeleg.

Vezélyes köszirt a mi hivatásunk Tekintetes Törvényszék föleg akkor, a midőn a társadalom bukottjai — a görcsös ragaszkodás érzetével — általa remélnék szabadulást és mégis az egyéni becsületnek még a vádlottakban is kötelességszerű védelme arra ösztönzi az embert, hogy pártját fogja a gyengének, megvédje a védtelent azért mert embertársa és visszaadni segítse a társadalomnak azt, a kit ennek szelleme nevelt az élet földönfutójává.

De midőn ezt hangsúlyoznám, egyuttal jelezni kívánom azt is, hogy a jog és igazság védelmében bensőmnek sugallata meg fogja találni azt a határvonalat, melyet igazságérzetem szab neki, mert élénk tudatában vagyok annak, hogy e határvonal túllépésében a természetes jogérzet arculesapása rejlenék.

Azok közé tartozom, a kik a védelemben oly hivatást látnak, melynek egyedüli célja az igazságszolgáltatás érdekeinek előmozdítása mellett abban fekszik, hogy az absolut igazság jutván diadalra, oly büntény — mely a jogrendet föltöbb veszélyezteteti — megtorlatlanul ne maradjon, viszont azonban önértés védelem az érvek megdöntő erejével mindenkor oda fog hatni, hogy a lélek gyötrelmeitől megviselt helyzetét megkönnyíteni segítse annak, a ki bűnhődésének átkát amúgyis magában hordja.

Erre és csak egyedül erre vállalkoztam e mai napon Tekintetes Törvényszék, midőn védecem beismerése illetőleg magát a büntény elkövetését nem tagadó vallomása után jogérzetem mécsesénél meggyújtom a világosság szövétnékét, hogy bemenjek vele e bűnper szövvényes utvasztójába és kihozva onnét a valóságnak megdönthetetlen bizonyítékait, kimutassam a vád azon részének tarthatatlanságát, mely

védecem cselekményének előre megfontoltságot imputál.

Az idő előrehaladottságánál fogva nem lehet föladatom Tekintetes Törvényszék részletekbe bocsátkoznom a bűncselekmény történeti előadását illetőleg, megtette ezt elég körülmenyesen a közzvádó úr szokott ékes-szólásával, — én egyszerű szavaimnak súlyával arra fogok szorítkozni, miszerint meggyőzzem Önöket arról, hogy védecem a praemeditatio magvát nem hordta magában.

Vádolt védecem Sinkó által nevezett éjjelen arra szólítottatott föl, hogy mielőtt nyugalomra térnének azon újjborral telt hordót, melyet ugyanezen napnak délelőtti megsemléltek, újjból megtekintsék azon céből, hogy nincs-e a kifolyás veszélyének kitéve, mert tudvalévő, hogy ily eset gyakran előadja magát, — ekkor történt, hogy Sinkó a különben is rossz állapotban lévő lépcsők egyikén elvesztvén testének egyensúlyát a mélységbe zuhant.

A vád ezzel szemben azt állítja, de mivel sem igazolja, hogy védecem Sinkó Józsefet a pincébe tényleg lecsalta és őt a lépcsőkön letaszította, tehát ez föltevés, melynek ellenkezője ép oly való lehet, mert még May Julianna sem mondja azt, miszerint ő látta, hogy vádolt Sinkót letaszította volna, hanem csakis azt mondja, hogy az esés mindjárt a pincébe való belépéskor történt, tehát nincs kizárva, hogy Sinkó mindjárt az első lépcsőkön bukott el és zuhant a mélységbe, a mi tekintve az egész lépcsőzetnek szerfölötti rossz-ságát kizárva abszolútul nincsen.

Ekkor történt, hogy vádolt az áldozata által elejtett kalapáccsal őt kétszer fejbe vágta és látván, hogy segítségért kiabál, rémülten futott föl a lépcsőkön bárdjárt, hogy azzal őt megölje. Ennél a pontnál megállok Tekintetes Törvényszék, mert itt látom lakozni azt a lélektani rejtélyt, mely gyilkos eszköz nyomott védecem kezébe.

Ha áll az a közmondás, hogy alkalom szüli a tolvajt, akkor kétszerte nagyobb okom van azt is hinni, hogy alkalom szülte ezt a borzalmas tettet is, a melyet Sinkónak védecemmel szemben tanusított durva bánásmódja és Herold Marihoz való titkos vonzódása tesz megmagyarázhatóvá úgyan, de sem isteni sem emberi törvények szerint megbocsájthatóvá.

Mikor Sinkó elvesztvén testének egyensúlyát lezuhant, e pillanatban elvesztette Berdin is lelkének egyensúlyát, mert egy emberfölötti szenvedély gonosz hangon sugallta neki: „most öld meg tehetetlen gazdádát,“ — és az örület szelleme győzött; — az akarat megszűnt létezni s egy titkos de daemoni erő öntudatlanul mozgatta azokat a kezeket, melyeknek hóhért munkája védecmet a legúndokabb bűn fertőjébe taszították, — az a Démon pedig kacagva indult utjának, mert győzött oly

lény fölött, kinek lélekereje kisebb vala azon erő varázásánál a melyet Isten e világ föntartására alkotott: „az ember-szeretettel.“

Az tény Tekintetes Törvény szék, hogy védecem az isteni törvé nyek legszentebbekét szegte meg: „mert embert öld,“ — de cselekedte ezt nem — mint a Tekintetes Vádhatóság bizonyítani szeretné — előre megfontolt szándékkal, hanem az alkalomnak vég-zetszerű kínálkozása folytán.

Bizonyítja ezt azon körülmény is, hogy a pincébe történt lemenetel alkalmával annak ajtaját be nem huzta, már pedig föl nem tehető, hogy erre figyelmét a merénylet zavartalan keresztülvihetése szempontjából ki ne terjesztetné volna. de megdönteni látszik a praemeditatio vádját azon épen nem lényegtelen körülmény is, hogy a kalapácsot nem vádolt hanem Sinkó vitte, holott épen Berdinnek állott volna érdekében — előre megfontoltság esetében — bírlatában lenni azon eszköznek, mellyel szándékát véghez viendő volt.

De nem tétélezhető föl az sem, ha csakugyan tevszerűleg előkészíti vala vádolt cselekményét, hogy ne talált volna módot, — azon eszközt melyet tényleg használt, a bárdot, — a melyért már csak — az elárultatás gondolatától kergetve — fűtött föl, a pincében elrejtteni, föleg azért, mert tudva van, hogy a pincekulcs könnyen hozzáférhető helyen tartatott.

A királyi ügyész úr kutató elméje különös figyelemmel látszik lenni azon szekerce iránt, a melyről azt állítja hogy a pincében előzőleg elrejtetett. Ezen körülmény Tekintetes Törvény-szék a valószínűségnek még csak lát-szatával sem bír és fictionálal egyebnek nem tekinthető.

A vizsgálat során határozottan konstatálva lőn, hogy vádottnál más eszközt mint a bárdot nem láttak. Azt hiszem, belátok a kir. ügyész úr gondolatmenetnek titkába midőn azon nézetemnek adok kifejezést, hogy a közzvádó úr következtetését a boncjegyző-könyv záradékából meríti, mely a cselekményt föltételelesen többféle eszközzel elkövetettnek mondja, midőn így szól: „Nincs kizárva, hogy a talált sérülések előidézésére több eszköz (balta, fejsze, bárd) használtatott, de megegyeznek abban, hogy mind igen élesek voltak.“

Eltekintve attól, hogy ily határozatlan tartalmu nyilatkozat bizonyítás alapját nem képezheti és követk eztté-sek anyagául nem szolgálhat, legyen szabad oda céloznom, hogy magának a szekercének már régibb időből származott — mely kicsorbulásai épen a mellett bizonyítanak, hogy ezen eszköz nem használtatott, mert a csorbulások helyének a seb minőségében és alakjában okvetlenül valamelyes nyomot kellett volna hagynia vagyis a boncvizsgálati jknyvbén minden sebnél egyaránt konstatált éles szélű folytonosság-hiány való-zinü nem lehetne. Bizonyos

tehát, hogy az okozott sérülések valamennyije egy és ugyanazon eszközzel, vagyis az elő nem készített bárdal okoztattak.

A mi végül a királyi ügyész urnak a praemeditatót bizonyítani akaró azon érvelését illeti, hogy vádlott a tett nyomainak elhárítására irányuló tevékenységében különös gondosságot fejtett ki, ez oly kevésbé plausibilis, hogy érdemleges czáfolatnak tért nem enged. Hiszen Tekintetes Törvényszék arra, hogy valaki áldozatának hulláját gondosan elrejtse ösztön-szerűleg indittatik, a mi tekintve jelen esetet annál kevésbé mondható előre megfontoltnak, mert semmi oly figyelemre méltó a bizonyítás során fő nem merült, mely e föltevés csak látszólag is igazolná. Vádlottnak a hulla elrejtésében olyan eszköz szolgálatára nem állott, a melyről előre gondoskodott volna, hanem Sinkót a pincze végén lévő homokhatárhoz hurezolva a fal mellett akként rejtette el, hogy kezével a könnyen leomló homokot áldozatára hullani segítette. — és én azt hiszem, ehhez valami különös gondosság nem igényeltetik, valamint ahhoz sem, hogy valaki véryomokat eltüntetni iparkodjék egy később levitt seprő segítségével.

De én elfogadom azt is, hogy a fejszét a hulla eltakarításánál csakugyan használta, hisz ez és azon körülmény, hogy a seprőt is csak Sinkó megöletése után vitte le épen a tervszerűség ellen bizonyít, mert előremegfontoltság esetében bizonyára mindezen eszközöket alkalmas helyeken a pinczében elrejtette volna.

A Sinkónál talált pénz eltulajdonítása — mint a melyet a vád a bűncselekmény czéljaként deklarál — csakis esetleges momentum jellegét ölti fel, — elvitte azért, mert megvillant agyában a menekülés érzete s nem lévén pénze, ezen szorult helyzetből szabadulás parancsolta kényszer egy újabb erkölcsi botlás lejtőjére esalta, s a titkolt vonzódásnak lélektani rejtélye magyarázza meg azt is, hogy miért akarta védeczem ezen a lejtőn Herold Marit is magával rántani. — Azt a nőt aki a vizsgálat adatai szerint vádlottnak mindig kedvezett, őt csipkedte, ingerelte, vele tréfált is, a miért Sinkó féltékenységből igen gorombán bánt Berdinnel s ugyanezen okból Herold Marival is, mert Wohlrabné vallomása szerint inkább cselédjének tekintette; ellenben Berdin e nőnek kedvezett, mert lopva hordta neki kezéhez mindazt, amit vágyának kielégítésére óhajtott. — Itt van a rejtély kulcsa Tekintetes Törvényszék és nem ott a hol a királyi ügyész ur keresni szeretné.

A tekintetes vádhatóságnak a praemeditatót bizonyítani akaró állításai — a melyek kifürkészásében megvallom bámulatatos leleményességet tanusít — a merő föltevések láncolata. Nincs egyetlen adat, a

melyre a biztonság érzetével támaszkodhatnék s ha még ehhez hozzáveszem — azon el nem hallgatható körülményt — hogy vádjának az eszközök használatára vonatkozó részében önmagával ellentmondásba jutott, akkor azt hiszem kimerítettnek tekinthetem a czáfolatok anyagát és rátérhetek a praemeditatói elméleti oldalának megvilágításához is.

Gyilkosság akkor forog fenn, ha szándékos ölés előre megfontolt módon vagyis előre meghatározott tervvel, előzőleg választott vagykeszenlétbe helyezett eszközök által vitetik végbe. A mai bűnper ennek ellenkezőjét bizonyítja Tek. Törvényszék. Védeczem az alkalmoszerűségnek módfelett gonosz alakulása következtében jutott azon szenvedélynek föltétlen uralma alá, melyet Plató „a lélek lázának“ nevez — és csak a relative alkalmatlan eszköz és áldozatának ellentállása által ingerelve futott gyilkoló szerszámért. Erre vonatkozólag maga Wohlrabné vallja, hogy védeczem egész emberi lényéből kikelve olyan volt mint egy vadállat. Bizonyos tehát, hogy az önkívületi állapotnak ily nagy mérvű nyilvánulása korántsem alkalmas arra, hogy abból praemeditatóra következtessünk, mert ez föltételezi — mondja Helie a kiváló büntetőjogász — hogy a tettes hidegvérűen cselekedett legyen, mert ő fontolgat mielőtt cselekednék; érleli tervét és előkészíti; gondolata nincs roham által elhomályosítva, a reflexió lehűti rohamát; hiszámithatta cselekményének horderejét és következményeit; nemesak akarta a büntettet, hanem elkövetése módozatait is kiszámította, nemesak megboszulta magát, hanem megfontolta boszuját s azt hidegen végre is hajtotta.

Azt hiszem, ezeket a momentumokat Önök nem fogják megtalálni védeczem cselekményében és át fogják látni, hogy a gyilkosság és szándékos emberölés közti határvonal semmiesetre sem oly könnyen található föl, mint azt az ujjabkori büntető kodexek hirdetik, de meg vagyok arról is győződve, hogy a Tekintetes Törvényszék a praemeditatót nem fogja hozandó ítéletének alapjául elfogadni azért sem, mert tudja, miszerint a bíró lelkiismerete és a társadalom jogérzete egy közös erkölcsi forrásból táplálkozik; mind a kettő erősségének és büntető-judicatura ezen alapuló hatalmának e kettő közti kölcsönhatás képezi egyik leg-hatályosabb tényezőjét.

Társadalmat említettem, melynek haladása szédületes gyorsasággal jutott el emelkedésének csúcspontjához. A tudomány föltárta a természet minden kincsét, az ipar kielégíti az embernek minden igényét, az óriási forgalom összeköti a világ összes népeit, — minden, de minden változik, csak az ember marad a ki volt; — teste nem erősebb, szive nem nemesebb, lelke nem fenköltebb, csak keze ügyesebb és esze

tanultabb. Ebben rejlik ennek a csodás századnak még csodálatra méltó korszelleme. Az egyenlőtlen és kijátszott erők harcának korszaka ez, mely észt és nem szivet keres, és a létért való küzdelemnek porondján páriákat nevel a társadalmunk.

Igen találóan jellemzi ezt a helyzetet De Camille, midőn a következők mondja: Senki sincs tisztában azon borzalmas titokkal, melyet modern korunk méhében rejt; de mindenki látja, hogy ez a hamis műveltségnek, hamis közvéleménynek, hamis alapelveknek, hamis eszmék, vágyak és lelkiismeretnek, úgy hamis erkölcsöknek áramlatát idézte elő, és ha kérdezzük, mi szülőoka mindennek, csakhamar megkapjuk a választ, mely e három szóban összpontosul: erkölcsileg megmételtyezett társadalom.

A morális tényezőknél az emberi természetben való megrendülése okozza azt, hogy mindenkinek vannak pillanatai, melyekben a sötétség szelleme látszik diadalmaskodni lélekben a melyekben a rossz, be nem vallható érzelmek vesznek erőt rajta. Az az ember, a kinek lélekereje elég nagy, iparkodik ezen érzelmeken erőt venni, iparkodik a setétség országából menekülni magasabb, fenköltebb érzelmeknek fényes magaslataira, — de a ki erre nem képes, az a szenvedélyek gigászi erejétől legyőzötik és a társadalmi élet lejtőjén annál mélyebben bukik, minél nagyobb volt azon rossz, melynek leigázására gyöngének bizonyult.

Mélyen bukkott az én védeczem is Tekintetes Törvényszék, mert a társadalmi morál zsibvásárjában nem érezhette az atyai szív melegét, nem volt erősen és biztosan vezető atyai szózat, mely védeczem fejlődő lélekének irányt adhatott volna. — De nem folytatom tovább, messzire vezetne lélektani magyarázatát adni annak, miként jutott vádlottnak ily szomorú sors osztályrészül.

Tekintetes Törvényszék! Beszédem végéhez értem. Szándékom volt minden körülményt — mely az igazságot veszélyezteti — kikerülve nyílt őszinteséggel előadni mindazt, a mit lelkiismeretesen tanulmányoztam; — ha mégis mai védelmem a büntető judicatura színvonalától távol maradt volna, úgy kérem méltóztassanak ezt parányi tehetségemnek és azon körülménynek betudni, hogy e bűnper előkészületeire csak rövid néhány nap állott rendelkezésemre.

Végül legyen szabad arra kérni a Tekintetes Törvényszéket, hogy a mennyiben az ítélet hozatalánál mégis a vádhatóság álláspontjára helyezkednék, úgy tekintetbe véve vádlottnak aránylag fiatal korát, büntetlen előéletét és azon körülményt, hogy atyjában nevelőjét már 3 éves korában elvesztette és anyját 10 éves korában elhagyni kénytelenített — a 91. §-t alkalmazni méltóztassék.